

Bortan i Gunnarskog - levande jordbruksbygd och "trivselplats"

Bortan är största hemmanet i Jösse härad och ligger i norra delen av Gunnarskog. Många av de små torpen, som låg inne i skogarna står nu obebyggda och börjar att växa igen. Men i själva tätorten Bortan bor det ännu mycket folk, omkring 200 personer finns i den centrala delen. Bortan är ingen slumrande bygd utan ett s. k. subcentrum med liv och rörelse.

Vi träffade vid AN-besöket bl. a. Torsten Nilsson, ordförande i taxeringsnämnden i Bogen och Eda. Han berättar att det ännu finns tolv jordbruk kvar och det är självägande bönder. Hur många kor sammanlagt det finns visste han ei men en av gårdarna har hästar kvar.

— Ännu lär det finnas 13 hästar i Bortan, säger han, och tillägger han, bönderna är rädda om sin jord och eniga om att hålla jorden öppen. Här får ingen förbuskning förekomma.

GUNNARSKOGS FÖRSTA PENSIONÄRSHEM

Bortan är också gynnad med affärer, det finns ännu två affärer kvar, visserligen rivaler om kunderna, men de såg ut att kunna stå sig gott.

Bortan har också ett eget pensionärshem. Det var för övrigt här som första hemmet i Gunnarskog byggdes. Det har 4 lägenheter och hyresgästerna har enbart lovord att säga både om hemmet som om Bortan för övrigt. Man har också skolan kvar i Bortan och man hoppas på den får bli kvar ännu en bra tid framöver. Det är klasserna 1—2 som går här och sammanlagt finns det 16 elever. Lärare är fru Märta Nilsson och hon är glad både på sina och barnens vägnar. Hon anser att barnen mår bättre i en mindre skola.

— Barnen är harmoniska och framför allt mycket ar-

betsvilliga och någon form av skolleda förekommer inte. De gör som fröken säger.

GAMMAL ODLINGS- OCH BRUKSBYGD

Bortan är en mycket gammal bygd och i gamla papper benämndes det för Bortaken, och när man på senare tid fick telefonväxel kallades den för Bortansbyn. Det finns ännu några gamla bostadshus som står kvar i sitt gamla skick och som ännu är bebodda. Den äldsta gården lär vara Tomta, som är en gammal bergsmångård med anor från mitten av 1600-talet. Det var här som Måns Ivarsson, även kallad för storbonden i Bortan, bodde. Han var född 1720. Bortan är även en gammal järnbruksbygd och runt omkring i skogarna vittnar gruvhålenom malmbrytningen på orten och Lyreds järnbruk hörde till Bortans hemman.

Aldermannen i Bortan är 86-årige Fredrik Nylén men han är frisk och kry. Vi träffar honom ute på vedbacken där han var i farten med att klyva ved. Han berättade att det var liv och rörelse i skogarna förr.

— Det kolades mycket och milröken vilade tungt över skogen, vi fick göra långa arbetsdagar, säger han. Vi körde kastved från Bortan och till Brättne med häst på den tiden. Han tycker att folk har det bra nu, men säger han, det är på tok för mycket bidrag till allting, och man får förstå en människa av den gamla stammen som har fått slita för sitt uppehälle.

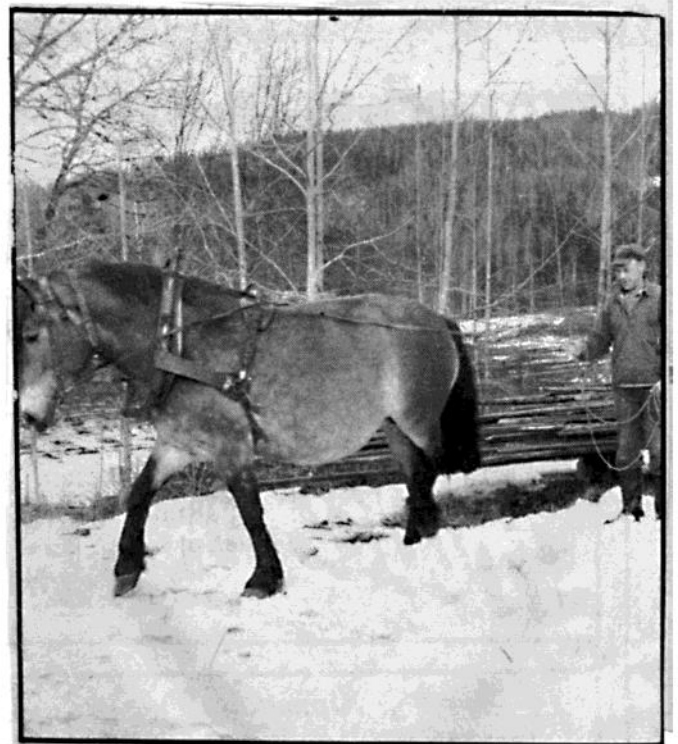
En som också vet mycket är 78-årig fru Betty Magnusson. Hon minns när de första bilarna besökte Bortan. De ägdes av disponent Blakstad på Sälboda och disponent Benich på Jössfors, och det var en upplevelse på den tiden, säger hon.

Man undrar naturligtvis

över arbetsmöjligheterna i Bortan. Det är inte så många som arbetar i skogen utom de som har egna skogar, de utför sitt drivningsarbete själva. Övriga pendlar mellan arbetsplatserna i Arvika och Charlottenberg.

Det finns mycket ungdom i Bortan, en fin och skötsam sådan, säger ungdomsledare Erik Andersson. Han är aktiv ledare både för fotbollen och bordtennisen och han säger att vi ligger mycket bra till i båda grenarna. Även SMU driver en betydande juniorverksamhet i bygden. En sak har Bortansborna gemensamt. Man trivs här i den fagra bygden. Om folk fick byggnadslov och bidrag till egnahem så skulle det bli fler som bosatte sig i Bortan.

J. L.

Bror Magnusson, Labråten, får representera de 13 hästägare som ännu finns kvar i Bortan trots den starka avhästningen på senare tider.

1971

Betty Magnusson har också mycket att berätta om gamla tider i Bortan.

För skolbarnsskjutsarna i Bortan svarar Olle Johansson, här i färd med att hämta barnen efter skoldagens slut.

Nygärdet i Bortan är också en gammal gård. Här bodde för länge sedan far till vår välkände socialstyrelsechef Bror Rexed.

Fredrik Nylén, 86 år, i full verksamhet på vedbacken. Det blir för långsamt att gå utan arbete, konstaterar han.

Gunvor Andersson och Maj-Britt Johansson får representera de två butiker i Bortan som svarar för god affärsservice.

Torsten Nilsson tar sig en paus från deklarationsblanketterna för att berätta om Bortan.

Skolklasserna 1-2 tillsammans med sin lärare Märta Nilsson församlade på skolans tranna i Bortan.